

עטרת שרוב

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רה" ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת ואתחנן – נחמו

בס"ד, עש"ק פרשת ואתחנן
ט"ו אב תשפ"ב – שנה י"ג גליון תרכ"ב

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	6:50	8:04	8:42
בני ברק	7:05	8:06	8:39
ניו יורק	7:39	8:56	9:08
מונטריאל	7:48	9:04	9:16

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וְאַתְּחַנֵּן אֶל הוֹי"ה בְּעַת הַהוּא לְאָמֵר. אֲדַנִּי הוֹי"ה אֶתְּהּ הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבָדָךְ אֶת גְּדֻלָּךְ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ (ג.כז-כד)

ביום, ולוונגא כלא כחדא כדקא יאות. ולזה כתוב שם אדנ"י לפני שם הוי"ה, כי לעתיד לבוא יהיה המלכות למעלה מסוד ז"א, בסוד 'אשת חיל עמרת בעלה', כנודע (עץ חיים שער יד פ"ב).

ולזה אמר אתה החלות להראות את עבדך את גדלך בחינת חסד, ואת ידך החזקה בחינת גבורה, היינו שזה מבואר ממרן האר"ז"ל בעץ חיים (שער ח פ"ו) שעיקר תיקון הו"ן שיהיה פב"פ, הוא על ידי החו"ג עיי"ש. והוא כמו שהבאנו למעלה מהווה"ק שמשנה רבינו התחיל התיקון, ולזה ביקש שהוא יזכה לגמור עכשיו את התיקון ע"י המשכת החו"ג. אשר מי אל בשמים וארץ שהוא יחוד זו"ן שמים וארץ, אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך לעתיד לבוא, ורצה שיהיה עכשיו.

ולזה ביקש משה רבינו אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנן ופרש"י ההר הטוב הזה זו ירושלים, והלבנן זה בית המקדש. היינו שזה מבואר בעץ חיים (שער לה פ"ג) שציון הוא ביסוד, וירושלים הוא במלכות עיי"ש. שרצה לתקן היחוד של יסוד ומלכות, ויהיה היחוד קוב"ה ושכינתיה בשלימות.

אבל ויתעבר הוי"ה בי למענכם היינו כמו שאמרו חז"ל במסכת סוטה (מח:), וז"ל: נתנה עליהן בת קול מן השמים ואמרה, יש בכם אדם אחד שראוי שתשרה שכינה עליו, אלא שאין דורו ראוי לכך, נתנו עיניהם בהלל הוקן, ושוב פעם אחרת היו מסובין בעלייה ביבנה, נתנה להן בת קול מן השמים ואמרה להן, יש בכם אדם אחד שראוי שתשרה שכינה עליו, אלא שאין דורו זכאין לכך, נתנו עיניהם בשמואל הקטן עיי"ש. והוא ויתעבר הוי"ה בי היינו מה שלא נתקן עכשיו שם הוי"ה, הוא למענכם משום שאין הדור ראוי לכך.

ולכן משום שמשנה רבינו בעצמו היה ראוי לעשות את התיקון השלם, לכן אמר לו השי"ת עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך היינו שאתה נתקן לעצמך את היחוד השלם, אבל לא היה התיקון השלם לכל העולם.

הקב"ה יעזור שיהיה התיקון והיחוד השלם, ובנין בית מקדשנו השלישי, בביאת גואל צדק בב"א.

רעוא דרעיון תשע"ז לפ"ק

והוא ע"י המלאכים שמעלים אותן בכח שם י"ה, היינו כי מלאך בנ"י היחוד של הוי"ה אדנ"י.

וזהו ואתחנן אל הוי"ה היינו כמו שאיתא ממרן הבעש"ט הקדוש זיע"א (בעש"ט עה"ת בשלח אות כב), עה"פ 'מלא הוי"ה כל משאלותיך' (תהלים כ ו) היינו שכל משאלותיך ובקשתך וחפצך צריך להיות רק לכבוד השם יתעלה, שיתמלא שם הוי"ה ברוך הוא, כי לעת עתה בגלות אין השם שלם ואין הכסא שלם (רש"י שמות יז טז), וזה יהיה 'כל משאלותיך' עיי"ש. היינו שכל התכלית של האדם הוא לתקן את שם הוי"ה, כי השכינה היא בחינת אות ה' אחרונה משם הוי"ה, וכל משאלותיך יהיה לתקן את השכינה, ועי"ז יהיה שם הוי"ה בשלימות. וכמו שאיתא בספה"ק מניד דבריו ליעקב מהמניד ממעורמיש זיע"א עה"פ 'יעש דוד שם' (שמואל"ב ה יג) שדוד תיקן את שם הוי"ה.

וזהו ואתחנן אל הוי"ה שכל מה שהתפלל משה רבינו היה אל הוי"ה כדי שיהיה שם הוי"ה בשלימות התיקון כמו לעתיד לבוא. והוא שפרש"י אע"פ שיש להם לצדיקים לחלות כמעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם. היינו שמשנה רבינו לא ביקש כלום על עצמו והצטרכותו, אלא מתנת חנם כדי שיהיה היחוד השלם.

וזהו אמרו בעת ההוא כי ע"ת בנ"י פ"פ שם הוי"ה, וי"פ שם אהי"ה, היינו שיהיה שלם היחוד בכל קומתם בעשר ספירות. ולכן כתוב ההוא בו' וקרין בו', היינו משום שמה שכתוב בתורה הוא על מה שהוא עכשיו, ומה שקרינן הוא על לעתיד לבוא. והביאור הוא, כי עמלק פגם בו"ה משם הוי"ה, ומא' של כסא כידוע (רש"י שמות יז טז). ולזה כתוב ההוא בו', שהוא אותיות ו"ה משם הוי"ה וא' מכסא, שעכשיו אינם מתוקנים עוד, וקרין בהיא בוי"ה, היינו כי על"ל יהיה ו' משם הוי"ה ל' כידוע (לקי"ת זכריה). היינו שמשנה רבינו רצה שכבר יהיה עכשיו התיקון הפגם של עמלק ו"ה משם הוי"ה וא' של כסא.

וזהו אמרו אדני הוי"ה היינו שיהיה היחוד של יראה ונורא, שהוא יחוד קוב"ה ושכינתיה, יחוד הוי"ה אדנ"י, כמבואר ממרן הבעש"ט הקדוש זיע"א (בעש"ט עה"ת נח אות ק) עיי"ש, וכמו שהבאנו מהווה"ק, לאכללא מרת יום בלילה, ומרת לילה

פרש"י ואתחנן אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם, אע"פ שיש להם לצדיקים לחלות כמעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם וכי'.

והנראה לומר, דאיתא בווה"ק (ח"ג רס:) וז"ל: רבי יהודה אמר, מאי שנא הכא דכתיב אדנ"י בקדמיתא באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, ולכסוף הוי"ה וקרין אלהי"ם, אלא סדורא הכי הוא מתתא לעילא, ולאכללא מרת יום בלילה, ומרת לילה ביום, ולוונגא כלא כחדא כדקא יאות. אתה החלות להראות את עבדך מאי שירותא הכא, אלא ודאי משה שירותא הוה בעלמא למהוי שלים בכלא, הוא אשתלים בנופא שלים, אהרן לימינא, נחשון לשמאלא, הוא בניניהו, בגין כך את גדלך מימינא, דא אהרן, ואת ידך החזקה משמאלא, דא נחשון, והא אתמר, בגין כך משה שירותא בעלמא הוה.

דאי תימא, מאן הוה סיומא, סיומא מלכא משיחא הוא, דהא כרין ישכתב שלימו בעלמא, מה דלא הוה כן לדרי דרין, בההוא זמנא ישכתב שלימו לעילא ותתא, ויהו עמין כלהו בוונגא חד, כרין כתיב (זכריה יד ט) 'ביום ההוא יהיה הוי"ה אחד ושמו אחד' עיי"ש.

נמוצא מכל זה, שמשנה רבינו התחיל לתקן את היחוד של קודשא ב"ה ושכינתיה, וגמר התיקון יהיה לעתיד לבוא ע"י מלכא משיחא. אבל משה רבינו התחנן להשם שיהיה כבר עכשיו גמר התיקון השלם.

וזהו מה שאיתא ממרן האר"ז"ל בלקומי תורה, וז"ל: דע, כי יש מלאך ממונה על התפילות, ומעלה אותן מן הארץ עד לרקיע, שהוא מהלך ת"ק שנה, והוא מעלה אותן בכח שם י"ה, שעמו צייר השי"ע עולמים. לזה אמר ואתחנן שעולה תקי"ה, שחליתי פני מלאכים שיעלו תפילתי העולה כמנין ואתחנן, ותפלה עולה תקי"ה, והוה בעת ההיא היינו בעת שהתפלות עולין ע"י המלאכים, המעלין התפלה ע"י שם י"ה.

והכוונת בזה כמבואר לעיל, שמשנה רבינו רצה שכבר יהיה עכשיו גמר התיקון של זו"ן בחינת שמים וארץ, והוה שהתפלל תקי"ה תפילות, כי מן הארץ עד לרקיע, הוא מהלך ת"ק שנה, היינו כדי שיהיה אחד שמוא וארעא, שהוא יחוד זו"ן.

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום (ד.ח).

ר"ל חקים הם רמ"ח מצוות עשה, ומשפטים הם שם"ה לא תעשה, שע"ז ישראל הם אצל הקב"ה גוי גדול. ובפרט שע"י תרי"ג מצוות נעשין צדיקים גמורים, והוא במה שמקיימים ככל התורה הזאת תורה שבכתב ושבעל פה, אשר אנכי נתן לפניכם היום בשבת זו פרשת ואתחנן.

בן בית" ח"א דף כג. מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלהים אין עוד מלבדו (ד.לה)

ר"ל כתוב לקמן (שם לט) 'ידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד'. ואם תאמר למה כתוב כאן רק אין עוד מלבדו, ולא כתוב 'בשמים ממעל ועל הארץ מתחת', וגם לקמן לא כתוב 'מלבדו' כמו כאן. אלא תחלת כל, היה הקב"ה אמר למשה לכתוב בתורה אתה הראת לדעת וגו', וכשבאו המינים ואפיקורסים שאומרים שהקב"ה הוא גדול מאוד אין לשער, ולזה אינו משגיח על פחותי ערך בני אדם, אלא הוא משגיח על נשמות ומלאכים שלמעלה, אבל על עולם הזה הגשם אין לו שום עסק בו, לזה בא הקב"ה אח"כ ואמר למשה רבינו שאינו מספיק בהפסוק של אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו, כי מפסוק זה לבד היה משמע כדברי המינים ואפיקורסים כנ"ל, לזה בא הכתוב השני להודיענו 'כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ אין עוד'.

בן בית" ח"א דף כג. מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וצריך לקשרו בשורש עליונים, וצריך לעשות כל צרכי הגוף במתינות ובישוב, שיקשר נשמתו בארון כל, כל כך עד שבדאי מרוב הפחד והמורא מאדון כל והבושה, יהיה נמאסין בעיניו כל תאות הנחש עסקי עולם הזה השפל, אבל יהיה לו שמחה ותענוג מאור היחוד שעושה עם כל צרכי הגוף, ומתענוג השפע אלהי שנשפע עליו מהתעוררות מעשה הגוף ביחודים והתקשרות עליון, כל אחד לפי מדרגתו צריך לעשות כל עשיותיו לשם שמים, ובוהן לבות וכליות ד' וכו'.

ובדאי היה כן כוונת בריאות העולם להטיב לבריותיו, אבל מחמת שהחומר הוא עב וגם מאוד, צריך הרבה סיגופים ופרישות מכל וכל, עד שיכניע באמת חומרו העב והגם העבור, אע"פ שנאמר (משלי ל י) 'אל תוסף על דבריו', מוטב להוסיף וליגרע בעניני רשות, כדי שלא יבא להוסיף וליגרע בעניני התורה חלילה וחלילה, לכן צריך הרבה פרישות וסיגופים לשבור מתלעות עמל ואון ס"מ ונחש, ואח"כ יכול לנהוג כפי אשר יורהו הצדיקים קדושי עליון כמבואר לעיל, כי בלא התאבקות עפר גלגלי הצדיקים באמת, אי אפשר להעלות נפשך מבור שחת, והגדולה שבכולם הוא פרישות ושמירות הדיבור לבטלה, שלא יהיה פוך הפקר ומופקר, כי מה יעשה האדם בעולם הזה יעשה עצמו כאלם (חולין פמ.), ותרגיל עצמך עד שיהיה כל דבורך קדושים ונאחזים במקור האמת, עיין בחדש לאברהם מענין הדיבור.

'היכל הברכה' בראשית דף לז: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמור את מצות הוי"ה אלתיכם אשר אנכי מצוה אתכם (ד.ב).

את זה דע לך בני חביבי, שאיסור כל תוסף נמשך עוד מנחש הקדמוני, שפיתה לחה להוסיף על דברי המקום (רש"י בראשית ג ג), ומה תראה היאך לשמור בכל תנועה לבלתי יהיה בהם תוספת ומגרעת, כי הנחש מצוי בגדירות 'ובתחבולות תעשה לך מלחמה' (משלי כ יח), כי הרבה פרשו מכל הנאת העולם הזה בכמה גדירות וסיגות, ונחש מצוי בין הגדירות בערמות ומימרות, 'תועבת ד' כל גבה לב' (שם טו ה). לכן מה מאוד צריך לשקול בפלס כל דבריו ותנועותיו, ולקשר עצמו במותר לו בהשכל, וכל עשיותיו לא יהיה במהירות אלא בפלס ובשקול הדעת, לעשות בתחתון ולקשר עצמו בעליונים בהשכל ובחכמה, ולזה צריך הרבה שימוש צדיקים התאבקות עפר גלגלי צדיקים וחסידיים וקדושים, והם יורו לך איזה דרך ישכון אור לבל תתמפש.

כי באמת ברא הקב"ה עולמו להטיב לבריותיו (עין חיים שער הכללים פ"א), וכל יעודי התורה מורין כן, ליתן לישראל יינות שמנים וסלחות ומנוחה ונחת וכל טוב, כי הקב"ה ברא את האדם ישר (קהלת ז כט), שיאכל וישתה ויעסוק בצרכי גוף, אבל ברא אותו שיהיה כל עשיותיו בקדושה, לידע מכל הדברים היאך ומה לעבוד את אדוניו, כי יש בכל הדברים חלק ניצוץ אלהי, וצריך לקשר עצמו וליחד אורות עליונים עם כל צרכי הגוף שלו.

כי כל הדברים יש להם שורש גדול למעלה,

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

אדני הוי"ה אתה החלית לתראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך (ג.כד)

החסד אל מתפשט כאו"א לצורך שמים וארץ שהם תו"מ.

וזה היה הקב"ה מראה לאבות הקדושים, שכל עיקר הגאולה תלוי על זה שיתייחדו או"א תו"מ באחדות אחד, ובוה תלוי כל הגאולה השלמה, וזאת דייקא תלוי בעבודת ישראל לתת, במה שהם עובדים להשי"ת עבודה תמה. והוא שאמר אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך כלומר שמכח עבודת ישראל הם גורמים בעבודתם שיתייחדו יחודים קדושים והוא כמעשיך וכגבורתך והבן, ועד כאן היה משה רבינו מתפלל שיתייחדו היחודים קדושים, ומה לבד הוא גורם עת רצון גדול.

בן בית" ח"ב דף ד. מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

כשהשמות אלו מתייחדים כמו כאו"א, או אין מדרגה גדולה מזה.

לזה התחיל לומר אתה החלית לתראות את ארץ ישראל. לעבדך שהוא אברהם כדכתיב 'אברהם עבדי' (בראשית כו כד). את גדלך זה יעקב, כי עיקר הגדולה שאמר השי"ת לאברהם 'ואגדלה שמך' (שם יב ב) נתקיים ביעקב עם בניו שהיתה מטתו שלמה כנודע (ויק"ד לו ה). ואת ידך החזקה זה יצחק כנודע. אשר זה חכמה, כמ"ש 'ראשית חכמה יראת הוי"ה' (תהלים קיא י) כדאיתא בע"ה (שער הולדת או"א פ"ב). מי זה בינה כנודע מהקדמת הזוהר (א.ב). אל זה חסד כמ"ש 'חסד אל כל היום' (תהלים נב ג) דאילו עם כלתו וימין הוא כולל כולם (פרי עין חיים שער חג הסוכות פ"א). בשמים ובארץ שזה

כלומר ידוע הוא שעיקר הגלות המר הזה הוא כי ע"י חמאים ועונות נתפרדו ח"ו ו"ה מו"ה, וזה נמשך עוד מחמת אדם הראשון, כנודע מרו"ל (תנחומא כי תצא יח. פסקתא פסקא ג ד"ה מדר) 'כי יד על כס י"ה' (שמות יז טו), וי"ה הוא שם רבה, בסוד יהא שמויה רבה. וכל זאת תלוי בתשוב"ה, אתון תש"ב ו"ה לגבי י"ה, ויהיה היחוד בשלימות בכל ד' עולמות, אצילות בריאה שם י"ה ב"ה יחוד שם יאהויה"ה, יצירה ועשיה ו"ה יחוד שם יאהרונה"י. לזה עיקר התפלה היה למשה, שיהיה היחוד תתאה יאהרונה"י, ולא שיתפרדו ח"ו. לזה אמר ואתחנן אל ה' בעת ההיא שהוא עת רצון, והוא אדני הוי"ה שיהיה יחוד זה יאהרונה"י באחדות אחד, ובמילא יהיה עבור זה הגאולה השלמה, כנודע

עטרת זקנים

יומא דהילולא ממאורי הדרות

רבינו הגאון הקדוש רבי אברהם מרדכי בן רבי בנימין זאב יעקב מפינטשוב זי"ע א"י מנחם אב תקפ"ד

חותן רבינו הגאון הקדוש רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע א"י בעל ה'היכל הברכה'

שימש שלוש מאות צדיקים בעלי רוח הקודש

כי חוץ שכל הספרים של אאמו"ר זלה"ה נאמרים ברוח הקודש, אלא שהוא קיבל כל דרך עבודת הבורא ברוך הוא, מאא"י? הרב הקדוש מו"ה אברהם מרדכי זלה"ה מפינטשוב (ריסיש פולין), ששימש שלוש מאות צדיקים בעלי רוח הקודש תלמידי הבעש"ט זלה"ה, וכל מה שקיבל מהם הכל מסר בכח ובכוונה לאאמו"ר זלה"ה, שראה שיש בו דעת קדושה, אפילו כשהיה אז בן טו"ב שנים הכיר בו שיש בו דעת קדוש, שיוכל לקבל כל אלו דרכי ונתיבות הדרכים של כל הצדיקים הנ"ל. ועוד, ששמו אא"י זלה"ה הנ"ל הוא מעצמו מפי קדשו של רבינו הקדוש רבי יעקב יצחק מלובלין זלה"ה בעת שהתחתן עמו, שאמר בזה הלשון: 'דאס קינד החתן שלכם וועט פאר שאנן די וועלט'.

הקדמת רבינו אליעזר צבי מקאמרנא ל'נתיב מצותי' בפירושו זה יזקן ביתו על פרקי אבות נכתב גם כן כמה עניני חסידות ומעשיות אמיתים מכמה צדיקים, כמו ששמעתי מאאמו"ר זלה"ה, שהוא קיבל כל המעשיות מו"ה הרב איש אלוקים כש"ת מו"ה אברהם מרדכי זלה"ה מפינטשוב, שהיה משמש שלוש מאות צדיקים בעלי רוח הקודש, ושמו וראה מהם כל אלו מעשיות, ע"כ.

הקדמה לאור עינים' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא תלמיד תלמידי הבעש"ט

סיפר צדיק אחד תלמיד מרן הבעל שם טוב, למורי חמי מוהר"ר רבי אברהם מרדכי הצדיק מפינטשוב, שהלך עם מרן למקוה בימי החרף בעת קור גדול, אשר מן הגנות נמשכים הגליד ונקרא 'סאנפיל', והמקוה נתחמם תיכף על ידי יחודים, וענין זה היו יכולים כל בית מרן לחמם המקוה בחום גדול, ועמד במקוה איזה שעות עד שהתחיל הנר לטפטף ולכבות, ואמר לו: רבינו, הנר מטפטף לכבות, ואמר לו דארנע (והטוה), קח 'סאנפיל' מן הגג והדלק, מי שאמר לשמן וידליק יאמר לזה וידליק, וסיפר שהיה דולק והולך, עד שהלך עמו לביתו אחר שעה ושתיים, וכשבא לביתו נשאר מעט מים בידו.

נזכר חסד' פ"ו מ"ב מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא סיפר לי מורי חמי רבי אברהם מרדכי מפינטשוב, ומעיד אני עליו שלא היה משנה בעד כל חללי דעלמא שסיפר לו זקן אחד איש צדיק, ואמר לו: בני, בפעם אחת הלכתי עם מרן הבעל שם טוב למקוה בלילה, והיה שוהה הרבה זמן בתוך המקוה, ואמרת לי רבינו, הלא הנר הולך וכובה, והשיב לי בזה הלשון: דארנע, נעם א צאפן פין דעם דאך, אין צינד איהם אהן, מי שאמר לשמן וידליק יאמר לצאפן וידלוק. ופירושו בלשון הקודש: שוטה, קח את הנגיד המחבור על פי הגג בימי הקור, והדליק אותו. ואמר אותו הזקן שהיה דולק והולך עד שהולך את מרן אלקי לביתו, וכאשר באנו לביתו שהיה שם נר דולק, נשאר מעט מים בידו, שנפשר מחום האור שדלק, עד כאן שמעתי ממורי חמי, ותאמינו אחי בזה ובכל המעשיות, שהם אמת כמו ה' אלוקים אמת, ע"כ.

מעשה השם' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא תלמיד המגיד מזולטשוב

שמעתי ממורי חמי שהיה תלמיד מובהק מרבינו הקדוש הצדיק מוהר"ר יחיאל מיכל מזולטשוב, שפעם אחד נסע מרן אלקי קודש קדשים אור שבעת הימים רבינו ישראל בעל שם טוב על הדרך, והלך לא היער להתפלל מנחה, וראו התלמידים שמכח ראשו מאוד באילן, וצועק ובוכה צעקות משונות ובוכה רבה, והמה ראו כן תמהו, ושאלו פה קדוש מה זה ועל מה זה, והשיב שצפה ברוח קדשו על הדרות שיהיו סמוכים למשיח, וראה שיהיה רביים כארבה לרוב והם הם יעקבו את הגאולה.

'היכל הברכה' פרשת כי תצא מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא סיפר לי מורי חמי, מה שסיפר לו רבינו אור שבעת הימים מוהר"ר יחיאל מיכל מזולטשוב, תלמיד מרן הבעל שם טוב, שפעם אחת הלך הוא ושני תלמידים עם מרן בשדה, והגיע שעת מנחה, ואמרו לו לנו מים

לנטילת ידים לצורך התפילה, ולקח מרן את המטה, והכה בארץ, ונבקע שם מעיין אחד, ונטלו ידיהם והתפללו, ועד היום קוראים אותו הערלים, 'בעל שמסקי קערניצע' (המעיין של הבעל שם טוב).

מעשה השם' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

תלמיד ה'נועם אלימלך' מליזענסק

ושמע מורי וחמי הצדיק מורנו הרב רבי אברהם מרדכי מפינטשוב מפיו של רבינו אלימלך מליזענסק ינוחו מלחוקק עלי שני שנים, ואבאי משיח וגאולה שלימה, ואמר: חידוש נפלא הוא לי על התנאים, שצפו ברוח קדשם עד סוף כל הדורות, וכתבו לו כן גזירות רעות ויסורים שיהיו קודם ביאת משיח, ולא ראו שאלימלך יהיה בעולם, וכל אלו הרעות והגזירות כבר המתיק אותם וביטל אותם אלימלך, כל זה שמע מורי חמי זצ"ל מפיו הקדוש.

'נתיב מצותי' נתיב התורה ד' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

קיבלתי ממורי חמי הקדוש החסיד המפורסם מו"ה אברהם מרדכי מפינטשוב, שקיבל מרבינו הקדוש אלימלך ז"ל מליזענסק רבו, שקיבל מרבו עד אליהו ז"ל, שבכל יום שאין אומרים תחנון אין אומרים (לפני תפילת ערבית) פסוקים ולא קדיש, אלא מתחיל והוא רחום. 'שולחן השחר' סימן רלו ס"ב מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

תלמיד ה'אור המאיר' מזיטאמיר

וספר אור המאיר, באמת הוא בעצמו שבחו מי ימלל, עצמו נוראותיו וקדושתו וחסידותו, מימיו לא שימש בידיו וברגליו אלא ביחודים קדושים, והיה מלא אור ושמחה לשמח אלוקים ואנשים ביחודים הקדושים, ורבינו הקדוש מוהר"ר דב בער המגיד ממעזריטש סמכו עם כל החברייא, אבל ספרו כתב איזה שוחט, ואי אפשר שדברים היוצאים מלב איש פשוט, שיהיו על תכלית הטוב, ולכן מורי דודי רבינו צבי מזיטאמיר הזהיר, שלא ישימו כל עיונם בו, אלא מעט, ומורי חמי הצדיק המפורסם מוהר"ר אברהם מרדכי מפינטשוב היה כמה פעמים אצלו, והיה תלמידו, ואמר שהיה אצלו בעת שהשוטט הביא ספרו לפניו, והשיב שלא כיון יפה אפילו לדבר אחד, וכל זה אי אפשר לבאר בכתב, מעצמך תבין היטב איזה ספר הוא סם חיים.

'נתיב מצותי' נתיב התורה א' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא תלמיד ה'קדושת לוי' מנארדיטשוב

כמו שעשו להקדוש מופת הדור מוהר"ר לוי יצחק ז"ל שסיפר לי מורי חמי שהיו מחלישין דעתו מאוד אין שיעור, ובשנת תקנ"ג מרוב חלישות דעת הרבה, נפל ממדרגות בענין מ"ש, והיה מתפלל בתוך סידור קטן במהירות, וניתק מעט דעתו כידוע כל זה, וסיפר לי מורי חמי הרב הצדיק הקדוש מו"ה אברהם מרדכי מפינטשוב שהמגיד הקדוש היה צונזין תלמידו עזרו הרבה, ואמר שבודאי לא היו מניחין אותו מן השמים ליפול ממדרגתו חלילה, אלא שגם בשמים ממעל בשנה הזאת היה עליו קטרוג, שהתגרה עצמו עם שרי מעלה בשנה הזאת, על כן לא היה באפשרות לעזור, ומורי חמי היה אצלו בשנת תקנ"ד אחר המעשה הנ"ל, שכבר חזר למדרגתו הגבוהה באור מופלא ובמדרגות גדולות, והיה אצלו קרוב לשנה ולמד אצלו תורה ויראה ואהבה, עד שנעשה כאש שורף להבת שלהבת, והיה לו חלישות הדעת הרבה מאותן וכו', וקרא למורי חמי ואמר לו: ראה בני שאני מפיל גורל אם הם אינם כדאים להיות אצלי כי הם ערב רב, או שהם כשרים משרוש ישראל ואני איני כדאי, ותמיד נפל הגורל שהם אינם כדאים להיות אצלי, וכך היה כל זמן היותו אצלו.

הקדמה ל'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא תלמיד ה'אוהב ישראל' מאפסא

וסיפר לי מורי חמי מקדושת הדבור של רבינו רבי אברהם יהושע העשיל מאפסא הנ"ל, שהיה קרובו והיה מקורב אצלו מאוד, והיה לומד עמו ביחד גמרא ותוספות, והיה זה בימי חורפו, ופעם אחת ביקש ממנו הרב הקדוש מורי רבי איש אלוקים מוה"ר נפתלי מראפטשיץ בימי

חורפו, את מורי חמי הנ"ל, ואמר לו אברהם מרדכי: 'איך בעט דך האב רחמנות, אין ווער מיר געוואהר אצל הרב, וויא ער האלט פון מיר', וסיפר לי מורי חמי שהיה דורש וחוקר ממנו לערך חצי שנה, שידע איזה דבור מה שיאמר על חבירו הנ"ל, ולא היה באפשרות שישמע אפילו דיבור קטן לידע את דעתו, מה אצלו הרב מוה"ר נפתלי הנ"ל. כי כל כך אחר רוב דיבוריו, היה לו משקל זהב של ממש בפיו, שלא ידבר שום דיבור על שום בן אדם, שלא ירע בשום דבר לבר ישראל, כי אפילו על רשעים גמורים כיון שנקראים יהודים אסור לדבר עליהם, והוא מצער השכינה ופוגם בה.

'זוהר ח' פרשת ויחי מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

תלמיד ה'דגל מנחה אפרים'

סיפר לי מורי חמי, כי בעת נסיעתו יותר משני שנים לשימוש צדיקים, היה גם אצל נכד מרן אלקי הבעל שם טוב, והוא הרב בעל דגל מנחה אפרים, ופעם אמר לו: בוא ואספר לך דבר חכמה מוזקני, והוא: בעיר מעזיבוז היה עשיר מופלג, והיה חולק על זקני הבעל שם טוב, כדרך הפתאים בני הכסילים שחולקין על הצדיקים, פעם אחת וכו' עיי"ש באורך שהצילו הבעל שם טוב מעלילת דם.

'מעשה השם' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא תלמיד אחיו רבי יוסף מזמגראד

שמעתי ממורי חמי הצדיק המפורסם מוהר"ר אברהם מרדכי מפינטשף שאמר משם אחיו הגאון הקדוש מוהר"ר יוסף מזמגראד, שאמר הקב"ה למשה מה זה בְּיָדְךָ, איזה דבר הוא בידך, הלא הכל בכחי וברשותי, והשיב מִן־פִּי, הבחירה והנטיה הוא בידך, נִיאֲמַר הַשְּׁלִיכָהוּ אַרְצָה, השלך מנך חומריות וארציות, וְיִשְׁלַכְהוּ אַרְצָה, כשהשליך הארציות והחומריות, וְיָקִי לְנַפְשׁוֹ, ראה בעין שכל עניני עולם הזה כולו זוהמת הנחש, וְיָנֵס מִשָּׂה מִפְּנֵי, שפירש לגמרי מכל עניני עולם הזה בפרישות וסגופים, ואמר לו הקב"ה שאין זה דרך הישר לילך מקצה אל קצה, כי גם שם יש עבודה וניצוצות וחיות, ויכול לעבוד תיבה, כל כל בחינות של היצר הרע, ובלבד שישמור שלא יגרור אחר הרע, ולזה שָׁלַח בְּיָדְךָ וְיָחֹזֶה בְּזַנְבּוֹ, כי יש ז"יין שמות בין מו"יין מלכים הצריכין תיקון, ונתפורזין בכל הדברים שבעולם, וצריכין תיקון בקדושה ובטהרה, ודפ"ח.

'אוצר החיים' מצוה תקכט מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא תלמידו חתנו רבינו ה'היכל הברכה' מקאמרנא

ובתוך כך נסתלק מורי חמי ז"ל, ושארתי משתומם, כי מורי חמי היה צדיק גמור וקדוש, מורי בחסידות ויראה.

'מגילת סתרים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא ואמר חותנו, שאי אפשר שום השגה, למי שאין מקבל הכנעה, לפני מי שאומר לו התורה.

'זוהר ח' פרשת ויחי מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא בתו הרבנית מרת גיטל ע"ה

אמי מורתי הרבנית הצדיקת החכמת הישרה והיקרה מרת גיטל תחי', בת הרב הקדוש צדיק מופת הדור מו"ה אברהם מרדכי זלה"ה מפינטשוב, שהוא הדריכה, ואמר לה בבקשה ממך, שלא תצאי כל ימי חיך לשוק לדבר עם איזה אדם, או לראות איזה עניין שיש בשוק ובחורב, ובפרט בשבת ויום טוב אל תצאי אפילו אמה אחת מביתך, אלא אם כן הוא לדבר גדול או רשאי את לילך, ותיכף ומיד לחזור לביתך, ואמר לה בזה הלשון יווער ע' יוצט אונטער דער מזוזה, ווערט נישט מבוזה'.

'זקן ביתו' אבות פי"א מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

איזו חכם הרואה את הנוכל, לחשוב ולהרגיל עצמו בכל עשיותיו, שיהא רואה את הנוכל, ועבור זה הוא ניצל תמיד מכל מכשול, וכך שמעתי מאמי הרבנית הצדקנית המחוכמת בצדקתה מרת גיטל תחי', שהיא שמעה מאא"י הרב הצדיק הקדוש מו"ה אברהם מרדכי זלה"ה מפינטשוב, הזה הלשון 'פאר זעהן שאט נישט, נאך זעהן העלפט נישט'.

'זקן ביתו' פי"ב מ"א מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

רבינו הגאון הקדוש רבי אלכסנדר סענדר בן הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א כ"א מנחם אב תקנ"ח ראש שושילתא קדישא 'קאמרנא'

הקדמה והסכמה על ספרו 'זכרון דברים' מבנו רבינו הגאון הקדוש רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א בעל 'היחיל הברכה'

בכל הברכות שבתני"ך, ומסרתי להם במתנה גמורה, ואסור לכל עולם בין ממשפחתי בין אחרים בחרם להדפיס כל ימי חייהם את ספר אבי הנ"ל.

ומדרכיו למדתי, ואחר הנהגותיו שמסר לי וראיתי אצלו הלכתי, ולמדתי תורה מתוך עוני ודוחק בעומק הלכה ובעצור גדול, וקיימתי להמית עצמי על דברי תורה, כטעם מיתה וקבורה, ושברתי הכל, וכל המרירות שהטעים לי הרשע הידוע סבלתי, ולמדתי יומם ולילה בחוסר לחם, ובחוסר עצים להחם הבית, למדתי יומם ולילה בש"ס ופוסקים, אבל לא זכיתי ללמוד בדרך אבי, הש"ס עד האחרון לברר כל השיטות, כי אבי זכרונו לברכה כל ימיו היו ארבעים ושמונה, ונפטר בשנת ר"ב של"ו [תקע"ח], אחד ועשרים באב, יום ראשון, בעת סעודה שלישית של ליל מוצאי שבת.

ואמר לי מורי הקדוש דודי רבינו **צבי מזידיטשוב**, שאמר לו רבינו מורי הרב **יעקב יצחק מלובלין** בחלוס, שהרב מקאמרנא מורי הרב **אלכסנדר**, נפטר כמו עשרה הרוגי מלכות, ביחוד נפלא ובמסירות נפש.

ואמר לי קודם נסיעתו, שבדרך הנזכר לעיל למד וחזר שבעה פעמים כל הש"ס עם כל השיטות. ובדרכיו הלכתי ללמוד ש"ס ופוסקים, וזוהר וכתבי מרן [האריז"ל], להגות בה באור רב, תורה לשמה, לדבק נפשי באל עולם. ואחר שישבתי והייתי לומד בימי נעורי כבר שבע עשר בבדידות ובמרירות ובקור גדול ובחסר כל, ולא טעמתי עדיין שום אור תורה, ובזה טעמתי כמעט טעם מרירות מות, וסבלתי הכל, והגייתי ודברתי בתורה בכל כחי, פתאום נפל עלי אור מתקופת גדול ולהט, אור אש ישראל סביבותי, וזה היה לי פעם הראשון שטעמתי מאורו יתברך.

ואחר כך נתאבקתי ברגלי אדמו"ר דודי אור ישראל, רבינו **צבי [מזידיטשוב]**, ולמד לי דעת ומדות טובות, ולשמור עצמי מקליפות נגה וטעות, וכל חכמתי קבלתי ממנו, וכל השגתי שהשגתי, השגה עצומה, הכל משפע שהשפיע עלי באהבה רבה, וסמך ידיו עלי ומלא אותי כל חכמתו, ואמר לי 'שהשגתי יהיה גדולה מהשגתו'. ובדרכיהם הלכתי ללמוד תורה לשמה, ואינני לא למדן ולא מקובל, אלא באור עליון תשוקתי ותאותי לדבק נפשי באור עליון בהכנעה עד עפר, לישתוק ולסבול, כמו שראיתי אצל אבי הקדוש, כך מנהגי.

ואמר לי מורי דודי רבינו הקדוש, שרבינו **מוהרי"י מלובלין** אמר על אביך, שהוא מן ל"ו צדיקים. ובדרכיהם אני הולך, ללמוד תורה לשמה, ובזוהר וכתבי מרן, להאיר על נפשי אור עצום, הארה עליונה, מתוך האור וטוב, מעין עולם הבא, ובדרכי מרן אור שבעת הימים הריב"ש טוב נלך כל ימי חלדי, ובדרכי מרן קודש הקדשים, אור צח רבינו יצחק לוריא.

עפר הנידון, אסקופה נדרסת, שפל ונבזה **יצחק יהודה יחיאל**
בן לא"י רבינו **אלכסנדר** זצ"ל
נה"ר של"ו [תרל"א] לפ"ק
קאמרנא

והיה מלא חסידות וענוה יתירה, שפל בעיניו ונבזה, ויראה ואהבה, בתפלה בוער כאש, וכל מדות טובות היו בו. מימי לא ראיתי אצלו שום כעס, והיה שפל וסבלן ליסבול חירופין ושותק בלב טהור. וראיתי בו מדריגות רמות ורוח הקודש.

וביום נסעו מאצלי למדינת אונגארין, קטן הייתי, ואני והוא ידענו שיתלק שם לעולמו, ובכיתי שבעה ימים ולילות כמעין, ורגע שנפרד ממני לדרכו היה לי טעם כפרידת נשמה מן הגוף. וקודם שנסע, צוה קודם נסיעתו לדרכו היאך שאתנהג כל ימי בתורה נגלה ונסתר, כי כשהייתי כבר שית בערה בי אש קדוש לחכמות הזוהר ומרן האר"י, ולמדתי בהסתר, וכל דבר הקשה הבאתי אצלו, ולמד עמי ומסר לי כל הכללים לזה החכמה, וצוה עלי כמה הנהגות.

ובתוך הדברים מסר לי ספרו כתב יד, ואמר לי, תראה להדפיס ספרי זה, וקראת שמו **'זכרון דברים'**, ותמהתי על זה השם, ובושתי ויראתי לשאלו לו על זה. וחיבור זה היה חיבור נורא וגדול, וכשעלה לשמים במדינת אונגארין בעיר איהעל. וכעת אצלו מונח הקדוש הגאון אמת רבינו **משה תמר** אב"ד דשם. וקטן הייתי, והספר הזה היה מונח אצל גיסי מ' **אשר** ז"ל, ולא השגיח עליו, ונגנב ממנו הרבה דרשות ודרושים נפלאים, [ולא נשאר אלא 'זכרון דברים', ואמרת יפה צוה עלי אבי הקדוש. ואני אמרתי, מה אתן זה לפני שרי התורה והעבודה, שהרי לא נשאר אלא זכר בעלמא.

וכעת נתעורר רוח טהרה בנכדי הנעמים עלי ביותר, ה"ה הרב הגדול החר"ף ובקי מלא תורה, ונעים עלי ביותר, מוהר"ר **אלכסנדר צבי** אב"ד דק"ק וואלאווע וגלילות מיידאן מארמארש. והשני לו הנעים עלי ביותר הרב המופלג ירא שמים באמת ומלא חכמה, מוהר"ר **אברהם מרדכי** והתעוררו לדפוס ספר זה של אבי, וברכתי להם

הנה אספרה לאחי קצות דרכי אבי ז"ל, הלא הוא הרב הגאון אמתי הקדוש והטהור כבוד שמו רבינו **אלכסנדר** זצ"ל.

אמר לי בפיו הקדוש, כי בהיותו בר שבע, היה גשור על פיו תלת בבי, קמא מצינא בתרא, עם כל השיטות עד השולחן ערוך ומפרשיו. כי כך היה דרך לימודו, כפי אשר ראתה עיני ולא זר, ללמוד רוב היום בטלית ותפילין שיטות הגמרא על סדר הש"ס, ואחר כך הרי"ף והרא"ש והרמב"ם בספר הי"ד עם כל נושאי כליו, ואחר כך הטור והרב בית יוסף והשולחן ערוך עם נושאי כליו. והיה מברר בפיו והוגה בתורה: 'זה שיטת רבינו שלמה', ו'זה שיטת רבינו יעקב תם', ו'זה שיטת רבינו יצחק אלפסי', ו'זה שיטת רבינו משה בן מיימון', ו'זה שיטת רבינו אברהם בן דוד', ו'שיטת רבינו יעקב בעל הטורים', והרב בית יוסף והרמ"א עד ט"ז וש"ך. והיה חוזר כמה פעמים עד שבירר הלכה כסלת לקשט השכינה 'תורה לשמה'. ומימי לא אמר ראשי תיבות אלא בפה מלא, 'רבינו שלמה', 'רבינו משה בר מיימון' וכיוצא, עד שנתדבק נפש בנפש ביחודים עם שורש נשמותיהם לעשות יחוד הקדוש.

והיו פניו מאירות מאור התורה כאור השמש, כמבואר במדרש [הנעלם] [זוהר חדש בראשית י.]. 'רבי יוחנן כד הוה לעי באורייתא, הוה אנפוי זהירין כזוהרא דשמשא. פגע ביה רבי אסי, אמר ליה חמא אנפך זהירין כזוהרא דשמשא. אמר ליה שמעתתא דנהרין לי'. כל זה היה לאבי לטעום מאור [התורה] לקשט השכינה בבירור הלכה ושיטת כל אחד כסלת.

והיה פוס ממלל רברבין, בהבל הקדוש, בחיות אלהות, באור ומתיקות התורה, עד שהיה נשכח ארבעה וחמשה ימים מלטעום טעם אוכל ומשקה. ופעם אחת אמרה אמי לתלמידו שלמד כל חכמתו ממנו, הוא ניהו הרב הגאון איש אלקים קדוש

בוצינא קדישא מוהר"ר **יודא צבי** אב"ד דק"ק **ראזדיל**, יודא בני, הרי דודך ורבך לא אכל ולא טעם שום דבר מיום שבת קודש עד היום יום חמישי. והלך אליו ואמר לו, והשיב לו, בני חביבי, תאמין לי, שמרוב תשוקת התורה אינני מרגיש כלל וכלל, בודאי אילו היה לי שום הרגש חסרון אוכל ורעבון, לא הייתי עטוף ברעב, שהוא גורם ביטול תורה וחלישות. וכמה פעמים ראיתי זה כשהיה עוסק בשיטה עמוקה, מקוואות וכיוצא, היו שלשה ימים ושלשה לילות שלא טעם, ופניו היה מאירין.

וכל ימיו היה בדוחק פרנסה ולא הרגיש. ופעם אחת היה כל כך דוחק, עד שאני שהייתי קטן לא היה לי מעט פת לטעום קרוב לשני ימים, וביום השני למד עמי לפקח צערי 'שלש מדות בנערה' [כתובות מד.], ואחר כך למד עמי בדרך פנימי על פי מרן דרך האר"י. ונחלשתי מאד, ובדרך נס הזדמן לי פת לחם לאכול. ובני ביתו עטופים ברעב, וכנס לחדרם ואמר להם, 'בנותי, קינדערליך, עס איז נישט איבער זיבציג יאהר'. ואת פניו ראיתי שהיה הולך אנה ואנה וחזר על השיטת הש"ס, ופניו מאירין באור עליון.

